

Johann Heinrich Becker

Programma, Qvo Rector Academiae Rostochiensis, Io. Henricvs Becker, Phil. Et S. Theol. D. ... Festvm Resvrrrectionis Christi Ex More Intimat, Vtqve Illvd Cvltv Ad Reverentiam Nvminis Composito, Spiritvali Gavdio, Et Sancta Vita Ex Debito Digne Celebrent, Cives Academicos, Notatis Antea Nonnvlis Theologiae Carpovianae Invsitatis Adsertis, Ex Officii Ratione Graviter Diligenteroqve Admonet

Rostochii: Typis Iohannis Iacobi Adleri, [1742?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1004030495>

Druck Freier Zugang

J. 512.

1742. Ostern.

~~M-1256. 267.~~

Op. 1742

PROGRAMMA,

RECTOR ACADEMIAE ROSTOCHIENSIS,

IO. HENRICVS BECKER,

PHIL. ET S. THEOL. D. MORAL. PROF. PVBL. ORD. AD
D. NICOL. ECCLESIASTES,

FESTVM

RESVRRECTIONIS

CHRISTI

EX MORE INTIMAT,

VTQVE ILLVD

CVLTV AD REVERENTIAM NVNVM

COMPOSITO, SPIRITVALI GAUDIO, ET SANCTA
VITA EX DEBITO DIGNE CELEBRENT,

CIVES ACADEMICOS,

NOTATIS ANTEA NONNVLLIS

THEOLOGIAE CARPOVIANAE

INVSITATIS ADSERTIS,

EX OFFICII RATIONE

GRAVITER DILIGENTERQVE ADMONET.

R O S T O C H I I,

Typis IOHANNIS IACOBI ADLERI, SERENISS. PRINCIPIS
& ACADEMIAE Typographi.

M 1256 267

* * * * *

Tulit ita occasio, *Ciues O. O. Honoratissimi!* vt, euulgato vtroque, durante meo Rectoratu, Programmate, festiuali Natalitio & Quadragesimali, inter alia quoque quaedam Vobiscum communicauerim, quae in *Theologia Carpoiana* non sine omni animaduersione dimittenda esse, existimaui. Praesens institutum, quo mihi, ex more & officii rectoralis ratione Festum Paschatos intimanti, admonere Vos incumbit, vt hoc festum sacrum habeatis, illud condigne celebretis, & resurrectionem Christi sacra meditatione, spirituali gaudio, & salutari imitatione in vsus vestros conuertatis, occasionem mihi pariter subministrat, notandi quaedam *Theologiae Carpoianae* singularia, inusitata, immo erronea, quae vt sub examen amicum vocentur, veritatis & orthodoxiae amor postulat. Mors Christi, resurrectionem praecedens, ad exinanitionis statum, quod nemo dubitabit, referenda est. Resurrectio Christi ad statum exaltationis spectat. De vtroque statu, illique coniunctis, Theologo ita docendum est, vt verbi diuini reuelati, fidei analogiae, & honoris IESV CHRISTI, Θεανθρωπος, rationem habeat diligentissimam. Non satis est, sensum nobis esse nec malum, nec heterodoxum, aut in fidem & professionem Ecclesiae iniurium; verum, oportet etiam, illum praesertim, qui ortho-xam mentem integrae Ecclesiae vult probare, libro, systematice, immo secundum methodum scientificae analogam conscripto, de veritate, prae aliis, mereri, quin, Theologiam nova methodo tradendo, coryphaeam quasi agere; hunc, inquam, oportet, summa vti circumspectione, vt ne dictionibus, & minus adhuc hypothesebus inauditis & peregrinis, in diuinam veritatem impingat. In theologicis nil dandum est nostris coniecturis philosophicis, nec in illis dominetur, sed ancilletur Philosophia! Nec ad placita nostra, sed ad litterae Scripturae vel ἀποβίβαν & sonum, vel ἀναλογίαν & consequentiam, exigenda sunt adferta theologica. Hoc fundamenti loco ponentes, vnum & alterum in Doctissimi DN. M. IACOBI CARPOVII *Theologia Dogmatica* offendimus, quod sine monito non possumus dimittere; quum illud aut a Scripturae littera, aut a fidei analogia, & ab illa, quae vtramque respicit, accuratae theologica, hincque ab vsitata Ecclesiae doctrinae confessione alienum esse deprehendatur. Manemus autem hac vice in iis, quae ad mortem, resurrectionem, exinanitionem & exaltationem Christi referuntur.

PRIMUM ergo, quod notamus, hoc est, quod Doctissimus DN. CARPOVIUS, de morte Christi agens, exserat & confirmet illam opinionem:

nionem: quasi anima Christi in triduo mortis non fuerit localiter a corpore separata, & in locum paradisi translata. Legatur Theol. Dogm. P. II. p. 585. Schol. 2. ad §. 627. Putat, ad veritatem mortis Christi non requiri localem animae separationem, nec illa ad salutem animae opus fuisse; Sufficere ad veritatem mortis Christi, quod sublata fuerit vis corporis actiua, & vis animae & corporis agendi harmonica. Ad exemplum Eutyche mortui prouocat, cuius anima in ipso adhuc fuisse legatur, Act. XX. 9. Docet, animam Christi vel in mortuo corpore potuisse frui visione DEI beatifica: Phrases Euangelistarum in historia mortis Christi: ἐξέπνευσε, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα, ἔδωκε τὸ πνεῦμα, de vento seu Spiritu vitali, non de anima, intelligit: Ad Celeb. D. CHRISTOPH. MATTH. PFAFFIVM, in Instit. Theol. Dogm. & Moralis, p. 435. sq. se recipit: Paradisum, de quo Christus conuerso latroni promittit: Hodie eris mecum in paradiso! non pro loco, sed statu beatitudinis sumit, & post alia, sic concludit: Quibus de causis nondum ratio adparet, cur anima Christi a corpore in triduo mortis localiter separata fuisset, maxime, cum post paucarum horarum spatium debuerit cum illo reduniri. Verum omnia ista inusitata sunt & peregrina in Ecclesia, abeuntque ex parte a proprietate litterae scripturae. De vltima DN. CARPOVII ratione diceremus forte, quod videatur opus resuscitationis Christi diuinae potentiae, hac hypothesi, facilius reddere voluisse; quasi difficilius fuerit, animam Christi e paradiso repetere, & cum corpore e mortuo redunire, quam eius, quae permanferit in corpore localiter, cum corpore vinculum restituere. Obiter notamus, & quidem ad adlatum de Eutyche exemplum: quod longe alia sit huius, & aliorum bismortuorum ratio, alia Christi mortui. Illorum enim animae, si rupto earum cum corporibus vinculo naturali, non statim a corporibus, locali διασώσει separatae sunt, sed manserunt ad tempus in corpore, factum id est speciali voluntatis diuinae, animam non auocantis, actu; ne, vbi ad πρῶτον beatorum & visionem DEI beatificam semel perductae essent, remeando in infirmum & peccato obnoxium corpus, inque huius vitae miseriam, deterioris iterum fierent conditionis. Quae ratio, quam longe ab anima Christi abesse debeat, nemo est, qui id non, vel nobis tacentibus, facile perspexerit. Atqui Christus dixit, se velle esse, illo statim die, quo moveretur, in paradiso, animamque moribundus Patri, in manus eius illam deponens, commendabat. Luc. XXIII. 46. Quae ipsa phrasi & vltima, Seruatoris e cruce pendentis, voce, quam de exhalatione aerae vitalis nemo sanus exponet, in ruborem DN. CARPOVIVS datur, quod, vt paulo ante recensuimus, ausus sit, illas dictiones: ἀφῆκε τὸ πνεῦμα, ἔδωκε τὸ πνεῦμα, de vltima respiratione, non de a-

animae Christi e corpore abitu, exponere. Quod interim prouocet ad PFAFF-
 FIVM, inductus ad hoc sine dubio, eo, quod is. THVMIVM adle-
 get & WOLFLINVM, causam eius parum iuuat, quum hi, quod
 Christi anima a corpore mortuo NB. localiter non separata fuerit, non dic-
 ant; sed sua, a DN. CARPOVII hypothesi non parum differant. PFAFF-
 FIVS enim l. c. p. 436. exserte fatetur: quod anima Christi in corpore eius
 mortuo definitiue non extiterit, utpote quae in paradysum, siue πρὸς Spirituum
 beatorum tum abierit. Luc. XXIII. 43. corpore, actu suo proprio, in sepulchro
 manente. Simul autem is, si quandam animae, localiter separatae, prae-
 sentiam ad corpus mortuum Christi adstruit, fundamentum petit ex
 vniione personali, in qua & corpus & anima Christi in ipso mortis tri-
 duo verissime permanfit; hoc est: prouocat ad Omnipraesentiam humanae
 naturae Christi, quam Theologi intimam vocant. OSIANDRVM forte
 in Append. Disput. de Omnipraes. thes. 43. habet sibi consentientem. THVM-
 MIO autem, si is Tr. de Maestate Christi, localem separationem simpli-
 citer negauit; D. FEVRBORNIVS, in κενωσιγρηφία Sect. III. Cap. XVIII.
 p. 88. solide contradixit. Nec facile vllum reperies nostrae Ecclesiae
 Theologum, qui localem separationem negauerit, omnes potius illam
 vrgent & fatentur vno quasi ore. Scripturae autem clara littera localem
 hanc separationem nos edocet. Verba enim Christi: Luc. XXIII. 43.
 Hodie mecum eris in paradiso! mutationem loci innuunt, non statum solum.
 Alibi DN. CARPOVIVS fatetur: locum beatificae DEI visionis esse, & di-
 ci paradysum; nulla vero est ratio, quare Christus, ad latronem loquens,
 statum, non locum beatitudinis intelligat; praesertim, cum l. c. DN. CAR-
 POVIVS fateatur, latronem non statum solum, sed locum beatitudinis, statim
 post mortem obtinuisse, tamen Christum non locum, sed statum solum obtinuisse
 ait, quia ipsi die tertio resurgendum iterum fuerit. At qualis haec ratio est?
 Verum, vocem paradisi, aliquando pro statu sumi debere, l. c. probat,
 e dubitatione Pauli: in corpore fuerit, an extra corpus? cum raptus esset in pa-
 radysum. II. Cor. XII. 4. Ait enim, dubitatione illa opus non fuisse, si paradi-
 sus semper locum, non etiam statum beatitudinis notaret. Respondemus: Pau-
 lus hoc innuit: se sui corporis conscium sibi tunc non fuisse, nec au-
 det determinare, quid sibi & quomodo factum sit, an sola anima, an
 anima & corpore simul raptus fuerit in paradysum, quem & ibidem τρίτον
 ἔρανον adpellat. Vox autem, ἡπαγωγή, motum ad locum notat,
 & violentum. Ita de corporali subductione Philippi per Spiritum S. facta,
 eadem vox legitur Act. VIII. 39. 40. vt adeo de ἐκστάσει, Prophetis ali-
 as non insolita, quam & ipse Apostolus se expertum esse testatur Act.
 XXII. 17. intelligi non commode queat, sed plus inferre videatur. Sup-
 ponit

ponit DN. CARPOVIVS, *Paulum in statu solum, non in loco beatitudinis fuisse, supponit, Paulum visionem duntaxat habuisse, & ecstasiu passum esse, cum tamen Apostolus utroque citato loco, quid sibi contigerit, diuersissimae emphaseos vocibus indicet & distinguat. Sed nolumus hoc ex instituto pluribus tractare. Sufficit, quod DN. CARPOVIVS ad II. Cor. XII. 4. se tuto recipere nequeat, sed, generatim dicendo, in tota hypothese, quod fieri non debebat, argumentis destitutus, coniecturis nimium tribuat. B. D. BVDDEVS *Instit. Theol. Dogm. p. 834. Paradisum, ait, qui de statu animae interpretari volunt, aut alia ratione haecce verba (hodie mecum eris in paradiso) explicant, vim, ni fallor, illis inferunt apertam. Manendum ergo, cum nulla vrgeat necessitas, immo, cum ne vllum quidem contra adsit argumentum theologicum, DN. CARPOVIO erat in sensu proprio verborum Christi, quae non solum ex Luc. XXIII. 46. Io. XIX. 30. Matth. XXVII. 50. sed & Ebr. IX. 12. 24. egregie declarantur. Secus vero cum faciat, & noua proponat, in Scripturam S. iniurius est, iisque, qui licenter illam tractant, manus praebet obstetricantes. Interim fatemur quidem, quod Clariss. Dn. Auctor opinionem suam nemini obtrudat, qua de re testatur p. 16. Schol. 2. ad S. 660. At censuram tamen, nihil, nisi quod satis demonstratum sit, adsumere gestiens, non effugiet, quum, sicut in hoc passu, ita in aliis, quam facilis sit in recedendo a littera verbi reuelati, & a communi Ecclesiae professione, non obscure prodiderit.**

SECYNDVM, quod notamus, DN. M. CARPOVII peregrinum, & cum analogia fidei non facile conciliandum adsertum hoc est, *quod sanctissimi corporis Christi, in triduo mortis incorruptibilitatem nudis causis naturalibus tribuit. Concedit nempe l. c. P. II. p. 592. sequ. S. 632. sq. corpus B. Seruatoris nec consummatae, nec inchoatae corruptioni obnoxium fuisse, aitque: consummatam corruptionem non potuisse accidere, quia desisset unio personalis, destructo penitus unitorum vno, corpore scilicet Christi; at vero illam unionem nunquam debuisse cessare &c. Quod vero corpus Christi ne initium quidem corruptionis expertum fuerit, hoc non virtuti diuinae, vel unioni personali adscribit, sed illi statui, iisque circumstantiis, in quibus, teste historia mortis & sepulturae Christi, corpus b. redemptoris exsanguie tunc constitutum fuerit. Vrget 1) corpus Christi perfecta sanitate, immo plane singulari, gauisum esse, tum ex absentia peccati, tum e summa, quam obseruarit Saluator, temperantia; unde principium corruptionis intrinsicum, malignitatem particularum supponens, in Christi corpore locum non habuerit. 2) Extinctum illud esse morte violenta, in optimo aetatis flore; nullo morbo, vel praua humorum &c. dispositione praenisi. 3) Ante mortem, & statim post mortem, priuatam fuisse maxima*

parte sanguinis & humorum; sic, vt absente fluido, intestinus motus non potuerit inualescere. 4) Vinctum fuisse statim post mortem; vnde, si fluidum forte residuum ad motum intestinum inclinatum fuisset, aromatum vis illum cohibuerit. 5) Vinctum, statim in sepulcro lapideo &c. vbi aer & frigidus fuerit & siccus, repositum fuisse. Addit: aliud etiam corpus humanum, positum iisdem circumstantiis, satis diu aequum futurum esse a corruptione. Vnde concludit, rationem, negandae omnimodae corruptionis corporis CHRISTI, non in acta diuinitatis miraculoso, sed in naturalibus circumstantiis corporis ipsius, quaerendam esse. Confer. p. 594. & 595. Multa hic forent reuerenda, si spatium & hoc scribendi institutum permitteret. Disquirat Physicus aut Medicus, an verum sit, quod corpus aliquod humanum, humoribus suis, tam naturali mixtione, quam victus vitaeque exactissima temperantia, & rectae valetudinis statu, optime dispositum, in medio sanitatis flore violenter & repente enecat, pariterque illa ratione, qua corpus CHRISTI, tractatum, spatio 34 horarum ab omni putrefactione inchoata, & a motu residuorum humorum intestino fermentatio, simpliciter omni, debeat, immo possit esse immune? Sublata enim sanguinis circulatione legali, residuus tamen corporis eiusque partium calor agitatur humores, vt non possit non fermentatio initium statim capere. Quamuis ergo putrefactio, forte intra 34 vel 36 horarum spatium, externis sensibus nondum percipiatur; intus tamen nondum coepisse, immo inualuisse, nemo facile spondebit. Aliis etiam scrutandum relinquimus: an pollinctura externa & vis aromatum tanta esse, tamque celeriter corpus penetrare possit, vt omne, internae humorum efferuescentiae & ebullitionis fermentatiuae, initium inde caueri queat? Balsamo & aromatibus condita corpora non in cineres cadunt, at exarescunt & indurantur, absuntis & in vaporem abactis humoribus per vim salium volatiliu & particularum empyreumaticarum penetrantium, quae aromatibus insunt; at donec corpora ita exarescant, putredinis omnis expertes non manent humores, & ne internae quidem partes solidae. Porro verum est, calidum & humidum aerem, corpora demortua ambientem, iuuare putredinem internam; at frigidiusculum contra (de insigni frigore hiemali aliter iudicandum) aërem, talem, qui e. gr. aestum climatis in terra iudaea paululum temperabat, interno motui fermentatio humorum ita resistere, vt ne inchoata quidem corruptio corporis CHRISTI, non omnino exfucci, succedere potuerit, id non verosimile, nedum demonstratum est. At missa facimus illa; Quaestio praecipua est: *an illae adlatae causae genuinae fuerint in facto, & an theologice haec omnia adserat Doctissimus Auctor, inque hoc capite ab antiqua, hodierna & perpetua Ecclesiae professione*

fessione recedendi sufficientes habeat rationes? Primo, e demonstratione Doct. Auctoris apertum est, quod corpus CHRISTI, si omnia illa, quae circumstant, non accesserint, corruptioni inchoatiuae fuisset obnoxium naturaliter. Fac, sanctum corpus CHRISTI non fuisse ita sanguine euacuatum, aromatibus vnctum, frigidiusculo loco repositum; fac, 6 vel 8 dies in sepulcro & exanime mansisse, tunc, ex mente DN. CARPOVII corruptio locum aut habuisset, aut singularis diuina operatio, quae naturam transcendit, in subsidium fuisset vocanda. Quod autem tunc diuinae virtuti fuisset tribuendum, quidni id erit & nunc? Num satis honorificum est carni CHRISTI, illam e solo externarum causarum concursu a putredine liberam vindicare? quasi non fuerit citra illas, & in se, corruptionis expertus? Num recte facimus, quod cum aliis mortalium hominum corporibus, quibus mors & putredo est stipendium peccati, quibusque, vt mortale induat immortale, corruptione opus est, sanctissimum corpus CHRISTI in eadem classe collocemus? Ita enim, vt Auctor docet, nil praecipui habuit corpus CHRISTI mortuum; positis enim istis naturalibus causis & requisitis, putat, quoduis aliud corpus pariter fore a putredine immune, quumque corporis CHRISTI ἀφθαρσίαν ab his causis naturalibus suspendeat, possibilitatem corruptionis corporis CHRISTI, saltem inchoatiuae, deficientibus illis causis naturalibus, concedere videtur. Mirum autem est, non adtendere Dn. Auctorem ad id, quod Petrus Act. II. 24. dicit: ἀδύνατον fuisse, vt CHRISTUS morte teneretur: Inde enim apertum est, corruptionem, qua mors CHRISTUM in sepulcro detinuisset, ἀδύνατον in corpore CHRISTI fuisse. Quod vero ἀδύνατον est, id certe a concursu externarum circumstantiarum non pendet; sic, vt, deficientibus iis, possibile & actuale factum fuerit. Quum praeterea, non habito respectu ad supra dictas circumstantias, Dn. Auctor fateatur, consummatae corruptioni, ni vnio personalis debuerit cessare, in corpore CHRISTI locum non fuisse, quidni idem sentit de inchoata vel minima, quae gradibus duntaxat a consummata distat? An vero putat, cum corpore, inchoata putrefactione correpto, vnionem personalem facile stare potuisse? CHRISTI caro estne vniuersa ex vnione cum diuina τὸ λόγος natura, mansitne caro CHRISTI diuina τὸ λόγος persona, in ipsa morte, sustentata, terminataque? Nonne ergo ex hac ineffabili & haud interrupta vnione cum filio DEI aeterno, rectius, quam ex externis quibusdam, quae accidunt, dubii effectus circumstantiis, ἀφθαρσία carnis CHRISTI erit petenda? Secundo, quid dicendum de largiter effuso sanguine CHRISTI? Isne fuit corruptioni, vel inchoatiuae, obnoxius? Sanguis, quum heterogeneis multis mixtus sit particulis, nempe aëreis, aqueis, terrestribus, oleaginosi, sulphureis; ad corruptionem, simul ac eius motus progres-

progressiuus cessat, in se maxime pronus est; praeterea in terram effusus, calidiore aëre, sub dio, facilius soluitur & in fermentationem agitur quam corpus solidum. Ita vero factum est cum sanguine Christi; hunc nec balsamus & aromata, nec frigidiusculum in petra sepulcrum a corruptione liberum praestabant. Tamen non crediderim, DN. CARPOVIVM, cum multis *Caluinianis* & quibusdam *Pontificiis* (vid. D. Abr. Calovii *Systema Theol. Tom. VII. p. 678.*) sanguinem Christi, putredine consumptum vel tactum duntaxat fuisse, adfirmaturum esse. Quod si vero citra omnes causas naturales, sanguis Christi effusus, a putredine omni, per efficaciam diuinam, ex vnione personali repetendam, immunis fuit, quare ad ἀφθαρσίαν carnis Christi causae naturales & externae, de quibus earumque operatione sub iudice lis est, velut efficientes requiruntur, quidni longe maiora de carne Christi praesumuntur, quam de qualicumque alio corpore humano? Tertio, si externo & accidentali statui, qualem supra diximus, viriumque naturalium operationi tribuenda est corporis Christi ἀφθαρσία in mortis triduo, vt nihil singularis, & prae aliis corporibus, in illo statu aequae constitutis, praecipui, habuerit corpus Christi; ad quid opus erat praeclaro illo vaticinio Ps. XVI. 10. vbi diuinæ virtuti & speciali operationi vindicatur, quod sanctus DEI corruptionem experturus non sit. Quidquid vero omnibus humanis corporibus, in eodem statu positis, aequae commune esse concipitur, id non fuit in Messiae corpore singulare quid, & specialis virtutis diuinæ obiectum. Ergo, secundum fidei analogiam & communem Ecclesiae professionem, ita statuendum est; Corpus Christi emortuum nullius omnino gradus corruptionis, si vel 8 dies in sepulcro mansisset, nec unctum, nec frigidiusculo loco conditum fuisset, potuit esse capax 1) ἐναμαρψησία, vi cuius corpus Christi nec ad corruptionem naturaliter pronum, nec ad corruptionem destinatum, aut, vt nostra corpora sunt, Gen. III. 19. condemnatum erat, 2) ex vnione hypostatica; vnde caro Christi, etiam in morte, secundae Deitatis personae, ineffabili modo vnita, & ab illa sustentata manebat, ideoque viuifica erat. Qua ratione fieri non poterat, vt caro Christi, λόγῳ vnita & ab illo terminata, vel leuissimum corruptionis initium pateretur. Quod autem fieri non poterat, ad illud nil contulerunt circumstantiae externae, quae acciderunt, quidquid & alio tempore & in alio subiecto illae valeant, aut valere possint. Vngi corpus Christi, permisit quidem & praeuidit Deus; sed, vt actus unctionis error erat vngentium, ita illo non vsus est ad arcendam a corpore Christi putrefactionem. Sepulcrum Christi, petrae incisum, prouidentia diuina Christo destinarat, vt carnem eius honoraret (ne de eo, quod, ob causam declarandae eo magis gloriosae resurrectionis

rectionis CHristi, factum forte fuit, iam dicam) magnifica sepultura; non vt aëre ibi frigidiori & ficciore corpus CHristi sine putredine conseruaret.

TERTIVM, quod notamus, spectat ad doctrinam de resurrectione IESV, Seruatoris nostri. Recte docet CARPOVIUS l. c. DEum in essentia IESum resuscitasse, illudque opus aequaliter tribuit Patri, Filio & Spiritui Sancto. Legimus etiam Tom. II. Schol. 2. ad §. 664. thesin, quod CHristus semet ipsum quoque suscitauerit; legimus ibidem, §. 670. quod CHristus, propria virtute, rediit in sepulcro exiuerit, quae tamen dictio ambigua est, & sequente demonstratione id innuere deprehenditur, quod CHristus NB. secundum humanitatem, propria virtute e sepulcro exiuerit, postquam fuerit viuificatus. Hic humanae CHristi naturae, per communicationem omnipotentiae, egressum e sepulcro tribuit. At, quod CHristus homo, ad suae humanae naturae NB. viuificationem seu resurrectionem concurrerit, seu, quod resuscitatio sui corporis etiam humanitatis, ex unionis gratia, pariter ac summae Deitatis, opus fuerit, hoc nullibi apud DN. CARPOVIUM legimus. Sic, vt phrasin: CHristus seipsum resuscitauit, collocato quidem loco subiecti, concreto personae compositae, ratione tamen praedicati, intelligat, ex indole propositionum primi generis communicationis idiomatum, & per ἀλλοίωσιν quasi dicat: illa persona (at illa diuina τῆς λόγος est) quae CHristus est, humanitatem suam, per consequens, seipsum suscitauit. Non autem intelligit, ex indole propositionum secundi generis: CHristus secundum humanam quoque naturam, diuina virtute, carni etiam per idiomatum communicationem competente, seipsum suscitauit! Videtur ergo humanitatem, & speciatim animam CHristi ex opere resurrectionis corporis in sepulcro iacentis, prorsus excludere. De quo, & quod illi iniuriam non faciamus, nec vltra sensum, quem verba declarant, illi aliquid adfingamus, ipse cordatus lector iudicabit, accuratius perpendens illa, quae leguntur §. 664. vbi adserit: viuificationem CHristi esse opus DEI, quia humanitas CHristi ens sit a DEO diuersum, & Schol. adiecto, vbi propriam virtutem, per quam CHristus seipsum suscitauerit, restringit NB. ad diuinitatem CHristi, quod illi Apostolus Rom. I. 4. resurrectionem humanitatis eius tribuat. At §. 673. vbi dictum, I. Petr. III. 18. 19. ex instituto & fusius exponit, p. 624. 625. illud ζωοποιηθεῖς τῷ πνεύματι, excutiens, τὸ πνεῦμα de diuinitate strictè exponit, non de diuina virtute, quae CHristo secundum Deitatem essentialiter & radicaliter, secundum humanitatem autem communicatiue competit: Quum tamen sequentia apostoli verba satis probent, τὸ πνεῦμα non formaliter Deitatem, sed diuinam virtutem hic significare. Additur enim ἐν ᾧ περ

B

περὶ θεοῦ

θεοθεῖς ἐκλήθη; Si ergo diuinitas strictè hic intelligeretur, haec esset
 propositio: *in deitate, vel, secundum deitatem, abiit &c.* cum tamen con-
 tra Calvinianos recte doceamus, Christum ita descendisse ad inferos, vt
 subiectum quo, non sit diuina natura, per se omnipraesens, sed natura
 humana, primum exaltationis gradum hoc ipso contingens. Quare
 τὸ πνεῦμα hic est *virtus diuina*, in illa, cum illa, per illam homo
 Christus, postquam viuificatus, abiit ad carcerem infernalem & prae-
 dicauit &c. Quando ergo DN. CARPOVIVS illud πνεῦμα, cui ζωοποίησις
 mortui corporis adscribitur, de diuinitate Christi l. c. exponit, negat
 primo animam Christi esse illud πνεῦμα, secundo scribit: *Viuificatio (sc.
 corporis Christi) est actus miraculosus; at anima Christi, vt anima, non potuit
 miraculum praestare, neque hinc viuificandi corporis & humanitatis Christi auctor
 esse, etiamsi id per omnipotentiam suam potuerit diuinitas. Et licet ad communi-
 catam cum humanitate omnipotentiam prouoces, NE TAMEN ALIA MO-
 NEAM, certum est, humanitatem non potuisse omnipotentia communicata uti,
 nisi vrente simul diuinitate; Vt adeo ad diuinitatem tamen esset recurrendum. Ex
 quibus omnibus sequitur, vt, teste Petro, per diuinitatem suam Christus, & αὐ-
 τωθεῖς, viuificatus fuerit. Non ergo solum DN. CARPOVIVS, de virtute
 viuificandi, ad humanam naturam relata, eique communicatiue vere
 competente, tacet omnino; sed etiam illam haud obscure prorsus negat.
 Quod, nisi reliqua eius adlegata verba & propositiones proderent, satis
 luculenter appareret 1) ex illo, quod de anima Christi, qua anima, neget,
 potuisse praestare miraculum; id quod, si eam in vnione personali spectat,
 falsum est; extra vnionem autem illam, in hoc sermonis & substratae
 materiae contextu spectare, ἄτοπον erat, quum hic quaestio non sit de
 eo, quid possit anima Christi abstracte, & in sua sola natura conside-
 rata? &c. 2) Adparet inde, quod ad illam, quam sibi ipsi format, obie-
 ctionem, de communicata cum humanitate omnipraesentia, respondeat verbis,
 non omni suspitione vacuis: *Ne alia moneam!* Quae enim erant hic mo-
 nenda alia? vbi potius fatendum & docendum erat, contra Calvinianos;
 quod Christus, qua homo, seipsum quoque suscitauerit, eiusque hu-
 mana natura ex hoc negotio non sit excludenda. Sicut enim, quod
 Christus, qua verus Deus, corpus suum suscitauerit, contra Socinianos
 adserimus; ita, quod Christus, qua homo, secundum omnipotentiam
 humanae suae naturae communicatam, corpus suum suscitauerit, nec
 in hoc opere ἀνεργος fuerit, contra Calvinianos defendimus. Ablegamus
 vero cupidos Theologiae cultores ad systemata pene omnia nostrorum
 Theologorum, vbi hanc orthodoxam thesin idoneis & copiosis roboratam
 inuenient argumentis, quae heic recensere, spatium non permit-
 tit.*

tit. Putauit forte DN. CARPOVIVS, in infimo exinanitionis gradu & statu, nullum communicatorum idiomatum diuinorum vsus humanae naturae CHRISTI fuisse, quia tantum egressionem e sepulcro propriae virtuti CHRISTI, *etiam hominis*, §. 670. adscribit, non item resuscitationem seu viuificationem. At vnde hoc probabit, statu vnionis & communicatione idiomatum neutiquam sublatis vel interpellatis? Cogitandum illi praeterea erat, quod, licet plenus vsus maiestatis & idiomatum communicatorum, ad statum exaltationis, cuius conditionem quasi praerequisitam adpellat ζωοποίησις B. D. KOENIGIVS Theolog. Positiu. pag. 172. §. 356. pertineat; nonnullum tamen vsus, & saepe magnum fuisse etiam in statu infimae exinanitionis, nedum in ipso exaltationis initio. In statu autem, non exaltationis, sed exinanitionis, CHRISTUS docet & gloriatur, *carnem suam esse viuificam. Io. VI. 51. datum ipsi esse a Patre, ut habeat vitam in se ipso, utque iudicium exerceat NB. secundum humanam naturam: ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστὶ* ait, Io. V. 27. *Filium viuificare quos velit Io. V. 21.* Nec aliquis, nisi homo Calvinianus dubitabit: an hic de communicata humanae naturae CHRISTI maiestate, an vero de illa, quae τῷ λόγῳ, secundum diuinam naturam, competit, agatur. Integri enim capitis συνάφεια declarat prius; vel immediate praecedens comma 21. illud docet, vbi CHRISTUS ait: ὁ πατὴρ μείζονα τῶν ἔργων θέλει τῷ υἱῷ. In quibus verbis CHRISTUS, se υἱὸν vocans, non de se, *ut DEO, & aeterno verbo Patris*, cui nil erat occultum, nihil discendum, nihil experientia commonstrandum, sed de se, *ut homine*, qui per gradus ire, & maiora experiri poterat, apertissime loquitur. Vt ergo, quod rei summa est, dicamus, fatendum nobis est: quod, quum CHRISTUS, qua homo, *suscitare possit, quos vult, vitamque habeat in seipso; sic, ut caro sua viuifica sit ille etiam, qua homo, qui potestatem habebat, vitam suam & ponendi, & resumendi Io. X. 19. & corporis templum destructum, tertio die restaurandi Io. II. 19.* hanc potestatem & gloriam vere exercuerit in suscitando proprio sanctissimo corpore. Sed satis de hoc! Accedimus paucis ad

QVARTVM, quod notandum h. l. erit. Non tam, quod *de ordine resurrectionis & descensus CHRISTI ad infernum disputat, l. c. p. 634. Schol. 2. ad §. 677.* excutiemus; quamuis receptae Theologorum sententiae & ordini litterae I. Petr. III. 18. 19. contrariam eligat DN. CARPOVIVS opinionem. Probare enim fatagit, quod *descensus CHRISTI ad inferos, non contigerit media inter ζωοποίησις & ἀνάστασις, sed quod contigerit post utramque; sic, ut prius resurrexerit, & egressus sit e sepulcro, tuncque descenderit ad inferos.* Magni quidem momenti controuersia non est, nec fidem tangit; quam autem facile recedat Auctor a communi Theo-

logorum sententia, & quam facile, si id, sub idoneo praetextu fieri potest, litteram scripturae suae sententiae adcommo- det, vel ex hoc ad- paret: quod in dicto excitato vocem: πορευθεῖς sumat pro egressu CHri- sti e sepulcro, non pro abitu ad carcerem infernalem; cum tamen non modo Spiritus S. si id voluisset, particulam ἐκ potuisset praefigere (ἐκπόρευσις enim est egressus) sed & breui post eadem vox reperitur de abitu Chri- sti ad coelum p. 22. πορευθεῖς εἰς οὐρανόν. Quod autem maxime hic adten- di mereretur, est ratio illa, qua mouetur DN. CARPOVIVS ad hanc explicationem, &, Theologis non vsitatam, sententiam. Certe haec est, quia non concipit, quid CHristus potuerit demum post descensum ad inferos egredi e sepulcro? Hoc exserit l. c. §. 677. verbis, quae in suspicionem Caluinismi, nisi meliora de illo iure speraremus, facile adducere pos- sent. Ita ait: *REPUGNANS EST: CHristum viuificatum, tota humanitate abire in infernum, & manere simul in sepulcro! An forte sepulcrum Seruatoris receptaculum inferni fuit?* Hic certe oblitus est Dn. Auctor, se in theologicos versari, & in scribendo systemate mox ad castra Calvi- nianorum, rationis sufficientis principio aurem ipsi vellicante, immo extra orbitam rapiente, nimis propinque adcessisset. At, ἡ γλώσσα προῆρ- χει τῆς διανοίας! voluit dicere: *Sine usu est, sine necessitate, CHristum to- ta humanitate abire in infernum, & manere tamen in sepulcro!* Certe enim, si id repugnans esse putat, repugnans illi quoque, quod pariter Cal- uiniani clamitant, erit: totam CHristi humanitatem esse in coelo & ta- men quoque in sacra coena, non vno loco, sed mille & mille locis simul. Quid ergo dicendum est de omnipraesentia carnis CHristi? Rectene B. LVTHERVS docuit, CHristi humanum corpus triplici modo posse alicubi esse, primo comprehensibili & corporali ratione; secundo, incom- prehensibili & spiritali modo; tertio diuino & coelesti modo. vid. Libb. Symbol. solid. declar. artic. VII. p. m. 752. 753. Consentitne DN. CARPOVIVS, cum verbis, quae ibidem artic. VIII. p. m. 784. leguntur: *Necessario conficitur, quod etiam iuxta tertium supernaturalem illum modum CHristus, homo, sit, & esse possit VBIQUE, VBI DEVS est, ita, vt omnia sint plena CHristi, ET- IAM IUXTA HUMANITATEM, non quidem secundum primam illam corporalem & comprehensibilem rationem, sed iuxta supernaturalem diuinum il- lum modum.* At commendatior hodie esset Theologia, si rationis captui esset accommodatior; talem sitit orbis, talem industrie fabricabit, ve- teris, quae vltra scripturam non sapit, nec rationi primas partes tribuit, indies magis pertaesus. Verendum certe, ne de fidei mysteriis vox illa: *repugnans est, cum tempore frequentius audiatur, pariter atque liberius. Tempus est, vt adhuc*

QVIN-

QVINTVM, hoc loco notandum, paucis tradamus. In iis, quae Dn. CARPO-
VIVS de exaltatione **CHRISTI** docet, ne dicam; peregrinum, & phraeologiae theo-
 logicae dissonum esse, quod exaltationem **CHRISTI**, quatenus ad animam eius huma-
 nam spectat, describat per progressum in perfectionibus, non retrogressum; vid. *Theol.*
Dogn. Tom. II. §. 662. p. 616. & Psychol. Sacratiss. P. I. p. 65. §. 109: Id certe
 peregrinum & inauditum est, quod adserat, **CHRISTUM NB.** secundum utramque
 naturam & abdicasse se usu pleno, in statu exinanitionis, & adsumsisse iterum, in
 statu exaltationis, usum plenum perfectionum diuinarum operatiuarum. Ita enim
l.c. schol. ad §. 642. pag. 601: Erat autem scribit, adsumendus (usu plenus nec ampli-
 us interruptus attributorum diuinarum operatiuorum) **QVA VTRAMQUE NA-
 TVRAM**, quia **QVA VTRAMQUE** ab eodem usu, quod is opus redemptio-
 nis impediisset, abstinuerat, Ablegat ibi lectorem ad §. 569. vbi iterum scribit,
 quod **CHRISTUS**, quoad utramque naturam debuerit abstinere ab usu diuinarum attri-
 butorum operatiuorum. Fac enim, pergat, humanitatem ab illo usu abstinuisse, at diui-
 nitatem **CHRISTI** attributo operatiuo, v. g. omnipotentia ad hostes prosternendos, &
 protegendam carnem suam, usam esse, dum nihilominus mortis supplicium ab hostibus
CHRISTUS sustinuit, omnipotentia diuinitatis sic non esset omnipotentia: Reliqua huc
 transcribere nolumus: modo monuerimus, quod Dn. CARPOVIVS non absolu-
 tam, sed hypotheticam eius non-usus necessitatem fateatur, *Schol. ad §. 569.* scilicet,
 quia plenarius usus impediisset opus redemptionis. Illum tamen non-usum veram
 vocat euacuationem & §. 574. docet: **CHRISTUM** se secundum utramque naturam
 euacuasse; quam tamen euacuationem non vult synonymum esse exinanitionis, sed ab
 hac distinctam: unde nec Deitas **CHRISTI** sit exinanita aut exaltata §. 647. Iam
 paucis, quod res est, dicemus! Primo quidem, si vel maxime verba Auctoris, bene
 explicari, & cum ipsa veritate conciliari possent, vitio tamen vertendum illi est,
 quod sine causa nouitati studeat, a recepta in Schola Theologorum terminorum
 significatione diuortium faciat, peregrinisque notionibus lectores suos, iuuenes
 praesertim, confundat. Qui enim nesciret, illum exinanitionem & exaltationem
 expresse ad humanam dumtaxat naturam restringere, is certe, auditis & perlectis
 superius adlegatis, secus iudicare non posset, quam quod, etiam secundum diuinam
 naturam, **CHRISTUS** & exinanitus & exaltatus fuerit. Merentur non bene de sci-
 entiiis, earumque alumnis, qui nouis terminis & notionibus, neglectis illis, qui
 monetarum instar, apud omnes valent, istas perplexas & cultoribus difficilio-
 res reddunt. Quod, si vituperandum est in rerum philosophicarum pertra-
 ctatione, longe plus vituperandum est in rerum theologiarum proponendi ra-
 tione. Quo enim maior inde enasci potest animorum confusio, eo maius ipsi
 veritati paratur discrimen, litesque, quarum iam nullus est finis & numerus,
 praeter necessitatem, mirum quantum augentur. Poterat Dn. CARPOVIVS
 deuia & scopulos euitare, communem si Theologorum loquendi rationem ser-
 uasset; quum iam, deserta illa, & vbi nouam & insolitam format, alios confun-
 dat,

dat, veritatem implicet, & in erroris suspitionem in hoc iterum doctrinae
 capite, ἀκριβείαν theologicam negligens, seipsum adducat. Adeo enim du-
 ra est illa dictio: *Christus secundum diuinam naturam se euacuauit suis attribu-
 tis; secundum diuinam naturam se abdicauit usu plenario suarum perfectionum
 operatiuarum; in exaltatione CHristus secundum diuinam quoque naturam ad-
 sumpsit, vel resumpsit usum plenarium, quem in statu exinanitionis deposuerat* &c.
 Illa dictio, inquam, adeo dura est, vt vel homo plebeius scandalum ex illa
 capiat. At videamus secundo, ane in veritatem ipsam illa loquendi & sen-
 tiendi ratio impingat. Certum est, de euacuatione CHristi, cum scriptura il-
 lam, & vocabulo & re ipsa doceat, ad sensum scripturae, vbi volumus,
 Θεολογείν, nobis esse docendum. Nec licet id, quod quandam externam
 rei similitudinem habet, illi in totum aequiparare; hoc est: attributorum
 operatiuorum, quem offendimus in CHristo homine exinanito, non- usum,
 qui in illo dicitur euacuatio, non debemus simpliciter componere cum omis-
 sione actionis, quam & ex iure & potestate posset, si vellet, exercere filius
 DEI, qua diuinam naturam, vt illam omissionem vel suspensionem agendi
 pariter vellemus euacuationem adpellare. Magna enim est differentia, maxi-
 mum quoque ex illa dictione sequitur noxiarum conclusionum incommodum,
 Vt enim omnia alia taceamus, possemus ita inferre: *Si id, quod diuinitas
 CHristi sua e. g. omnipotentia, ad puniendos & coercendos hostes filii hominis,
 usa non est, EST EVACVATIO, quae in statu exaltationis locum amplius
 non habet; sequitur, vt adhuc hodie dureret illa euacuatio, & CHristus nondum
 sit in statu exaltationis.* Nam posset CHristus, qua diuinam naturam, (de
 humana ne iam dicamus quidem) hostes suos, diabolum, tyrannos, impios,
 blasphemos &c. punire, violenter coërcere, immo in inferni barathrum de-
 trudere; sed id non facit, illo iure & illa potestate toties non vtitur, per-
 mittit illos saeuire, quasi non adsit iudex & capistrator, omittit usum huius
 iuris & potestatis, mouente infinita & multifaria sapientia. Ergo se adhuc ho-
 die, qua diuinam naturam, euacuat. Immo de DEO, simpliciter hac ratione eua-
 cuatio praedicari posset; quod sane & inauditum est, & DEO neutiquam di-
 gnum. In dicto Paulino Philipp. II. 7. euacuatio praedicatur de CHristo, se-
 cundum solam humanam naturam; quod vberius probari posset, nisi limites hu-
 ius scriptionis respiceremus; at patet id per se cuique legenti, a comm. 5. vs-
 que ad comma 9. Quis ergo DN. CARPOVIO indulget, id, quod de huma-
 na natura sola ab Apostolo dictum est, ad diuinam quoque naturam CHristi
 extendendi licentiam, vt de illa euacuationem praediceret pariter? Inde vero,
 quod sibi ipsi euacuationem deitatis CHristi finxerat, non poterat non, ex
 opposito, eo prolabi, vt statueret, deitati eius etiam resumendum fuisse, in statu
 exaltationis, quo se abdicauerat in statu exinanitionis CHristi, plenarium & non
 interruptum usum attributorum diuinorum operatiuorum. Quando DEUS, quod
 potest

potest opus iustitiae, non peragit, ob opus amoris, quod demonstrare praestat; quando omnipotentia non vitur, vbi sapientia obstat, & sic porro, hocce *usum non plenarium & interruptum diuinorum attributorum* vocabis? Huc autem redit, quod DN. CARPOVIUS adfert, vt probet, CHRISTUM secundum diuinam naturam quoque, vsu plenario attributorum operatiuorum se euacuasse. Quod cum erroneum sit, erroneum quoque est adsertum: quod CHRISTUS secundum diuinam naturam, in statu exaltationis suae, resumere debuerit usum plenarium, quem antea suspenderat, attributorum operatiuorum. Fefellit ergo Auctorem sua demonstratio, quia falsa hypothese, loco solidi principii, erat superstructa. Tandem ostendemus, ex ipsius DN. CARPOVII verbis & adfertis, quamuis mentem aliam gerat, sponte fluere: quod CHRISTUS etiam secundum deitatem suam sit exinanitus. Nimirum ad exinanitionem CHRISTI secundum humanam naturam, auctor refert 1) formam corporis & vitae CHRISTI externam seruilem 2) euacuationem seu abdicationem. vid. l. c. §. 648. & cap. II. Sect. III. passim. Itidem vero, & §. 645. 647. exaltationem humanitatis CHRISTI ponit 1) in forma corporis spiritualis gloriosa, & 2) in adsumptione pleni vsus perfectionum diuinarum, conf. §. 642. Quodsi euacuationem non ad essentiam exinanitionis humanae naturae retulisset, nec adsumtionem pleni vsus attributorum diuinorum, ad essentiam exaltationis; quamuis in hoc aperte errasset, tamen ratione deitatis res fuisset in saluo. Iam vero ita inferimus: Si euacuatio, vel abdicatio plenarii vsus diuinorum attributorum est in humanitate CHRISTI exinanitio; sequitur, vt illa ipsa, vbi in deitatem cadit, deitatis quoque sit exinanitio. Atqui verum est prius; Ergo & posterius! Maior probatur inde, quia attributa diuina & eorum vsus plenarius competunt radicaliter, primario, essentialiter & necessario diuinae CHRISTI naturae; communicatiue vero, secundario, & per gratiam duntaxat humanae CHRISTI naturae; Hanc si non vsus exinanit, exinaniet illam longe potius. Aut ergo per illam euacuationem neutra natura exinanitur, aut utraque, aut euacuatio est solius humanae, non item diuinae naturae. Vltimum docet scriptura, & in eius tramite & phraseologia fuisset CARPOVIO permanendum; Pari modo, struente ipso Dn. Auctore viam, facile concludi ex adlatis posset: Ergo etiam diuina natura est exaltata! Sed rumpimus hic filum; optantes, vt noua illa methodus, tradendi Theologiam, sobrius adhibeatur, ne rebus theologicis admitteantur coniecturae humanae, & aliquis rationis libertinismus, scripturae & mysteriis fidei inimicus & fatalis. Quod est scriptura non adstruitur, & si centum annos quauis ratione id demonstretur, in Theologia fidem habet omnino nullam. Tenendus λόγος βεβαιωμένος, 1. Petr. I. 19. Rationi sibi relictae, quam acute suo officio functa sibi esse videatur, idem saepe obtingit fatum, quod arithmeticis, qui, postquam integris diebus, in calculo ducendo, defudarunt, laborem reuidentes, cum maximo taedio non raro experiuntur, vnicam cifram, neglectius scriptam,

scriptam, omnem suam operam irritam fecisse. Nos, *Ciues Optimi!* maneamus in eo, quod sumus edocti & si CHRISTI sumus discipuli. in verbo eius fidem nostram fundemus. Sancta littera non fallit; quod Spiritus Sanctus loquitur, sapientia & certitudine summa pollet. *Cauete, ne quouis doctrinae vento, circumagimini. Eph. IV. 14.* Praesertim ergo puram seruate, de morte & resurrectione, exinanitione & exaltatione CHRISTI, doctrinam coelestem, Hoc ipso sacro Festo aedificate sanctam vestram fidem illique supraedificate animae solatium, de ablatis peccatorum vestrorum & reatu & poena. Iesus prodit e sepulcro triumphator de hostibus nostris, pacem & iustitiam secum adportat, immo gaudium & vitam perennem. Exaltatus iam ad dextram Patris, caput est suorum fidelium membrorum, regit illa per verbum & spiritum, *Saluare potest in perpetuum accedentes per ipsum DEO, semper viuens ad intercedendum pro ipsis, Hebr. VII. 25.* Gaudete ergo, & exultate Spiritu; celebrate amorem DEI, & Illum, per quem estis pretioso sanguine redempti, *cui dedit pater nomen super omne nomen. Phil. II. 9.* Eritis, si voveris, victoriae & gloriae eius participes, tam in hac, quam in illa, quam vobis parauit, vita. Verum sitis etiam *participes eius resurrectionis, huicque similes; ut sicut is resurrexit e mortuis, vos quoque in nouitate vitae ambuletis, arbitantes, vos ipsos semel mortuos esse peccato, viuentes autem DEO per IESUM CHRISTUM, Dominum nostrum. Rom. VI. 4. II.* Fugite mortem spiritualem; exuite veterem hominem cum suis operibus; abnegate concupiscentias carnis; abstinete a prauis moribus, qui vos non decent. *Non bona est vestra gloriatio, I. Cor. V. 6.* quam vestrum aliqui quaerunt in computationibus, prouocationibus, digladiationibus, inconditis nocturnis clamoribus. Sane haec non est ex DEO vita, haec non sunt e spiritu sancto opera, sed e spiritu mundi & tenebrarum, a cuius potestate Vos CHRISTUS liberauit, *ut in regno eius, & sub illo uiuatis in sincera iustitia & sanctitate. IESUS uiuit in honorem Patris; vos uiuite in honorem CHRISTI, qui, pro vobis mortuus, in resurrectione, praeter solamen fidei, typum quoque renouationis & exemplum vobis reliquit. Si similes eritis illi prima, quae est a peccatorum morte, resurrectione, similes ei quoque estis futuri secunda & gloriosa resurrectione. Faxit nos DEUS dignos resurrectionis filios, Luc XX. 36. Illeque, qui reduxit ex mortuis Pastorem magnum ouium, per sanguinem testamenti aeterni, Dominum nostrum, IESUM, perficiat vos in omni opere bono, ad faciendum voluntatem eius, faciens in Vobis gratum coram se, per IESUM CHRISTUM, cui sit gloria in secula seculorum. Amen.*

Hebr. XIII. 20. 21.

P. P. SVB SIGILLO RECTORALI,
ipsa Feria I, Paschali. Ao. dno MDCCLXII.
die xxv. Martii,

✠ (0) ✠

potest opus iustitiae, non peragit, ob opus amoris, quod demon-
strat; quando omnipotentia non vitur, vbi sapientia obstat, & sic
vsus non plenarius & interruptum diuinorum attributorum vocabis?
redit, quod DN. CARPOVIVS adfert, vt probet, CHristum secu-
nam naturam quoque, vsu plenario attributorum operatiuorum
Quod cum erroneum sit, erroneum quoque est adfertum: quod
cundum diuinam naturam, in statu exaltationis suae, resumere debue-
narium, quem antea suspenderat, attributorum operatiuorum. Fefell-
torem sua demonstratio, quia falsa hypothesi, loco solidi princi-
perstructa. Tandem ostendemus, ex ipsius DN. CARPOVII v-
fertis, quamuis mentem aliam gerat, sponte fluere: quod CH-
secundum deitatem suam fit exinanitus. Nimirum ad exinanitionem
cundum humanam naturam, auctor refert 1) formam corporis &
sti externam seruilem 2) euacuationem seu abdicationem. vid. l. c.
cap. II. Sect. III. passim. Idem vero, & §. 645. 647. exaltationem
CHristi ponit 1) in forma corporis spiritualis gloriosa, & 2) in adsu
vsus perfectionum diuinarum. conf. §. 642. Quod si euacuationem
sentiam exinanitionis humanae naturae retulisset, nec adsumti
vsus attributorum diuinorum, ad essentiam exaltationis, quamuis
te errasset, tamen ratione deitatis res fuisset in saluo. Iam vero it-
Si euacuatio, vel abdicatio plenarii vsus diuinorum attributorum est in
CHristi exinanitio; sequitur, vt illa ipsa, vbi in deitatem cadit,
que fit exinanitio. Atqui verum est prius; Ergo & posterius! Maior pr-
quia attributa diuina & eorum vsus plenarius competunt radicalit-
essentialiter & necessario diuinae CHristi naturae; communicatiue vero
& per gratiam duntaxat humanae CHristi naturae; Hanc si non-
exinaniet illam longe potius. Aut ergo per illam euacuationem
tura exinanitur, aut utraque, aut euacuatio est solius humanae, n-
uinae naturae. Vltimum docet scriptura, & in eius tramite &
fuisse CARPOVIO permanendum: Pari modo, struente ipso
viam, facile concludi ex adlatis posset: Ergo etiam diuina natura
Sed rumpimus hic filum; optantes, vt noua illa methodus, tra-
logiam, sobrius adhibeatur, ne rebus theologis admilceantur
rae humanae, & aliquis raronis libertinismus, scripturae & myste-
micus & fatalis. Quod e scriptura non adstruitur, & si centum a-
ratione id demonstratur, in Theologia fidem habet omnino nullam
dus λόγος βιβλικός, 1. Petr. I. 19. Rationi sibi relictae, qua
officio functa sibi esse videatur, idem saepe obtingit fatum, quod
qui, postquam integris diebus, in calculo ducendo, defudarunt, la-
dentes, cum maximo taedio non raro experiuntur, vnicam cifram

